
1 Obszar badań

Prace terenowe przeprowadzono w lasach pomiędzy rezerwatem przyrody „Na Opalonym” a wioskami Wojtkówka i Wojtkowa, na terenie rezerwatów przyrody „Na Opalonym”, „Turnica” i Reberce”, w dolinach potoków Mszaniec i Gniłe, w miejscu o lokalnej nazwie Koszera, Grabatki Kalwaryjskie, Raczków, w Dolinie Niemieckiej, w rejonach szczytów Małej i Wielkiej Pasieki, Dział, Staszów, Nad Przełomem, na zachodnich zboczach Ostrej Kiczarki, w dolinie Wiaru w rejonie Połoga, w dolinie Jamninki, na zboczach góry Nad Przełomem i Suchego Obyczka, w Jamnej Dolnej na wschodnich zboczach Kiczery, w lasach w rejonie Mszańca, w dolinie Kamionki.

2 Wyniki prowadzonych badań

Stwierdzono łącznie obecność 29 gatunków cennych, czyli objętych ochroną w Polsce, zagrożonych wyginięciem, jak również rzadko notowanych na terenie całego kraju (Tab. 1), są to:

- 12 gatunków nie podawanych wcześniej z tego terenu: *Auricularia mesenterica*, *Cystostereum murrayi*, *Ganoderma carnosum*, *Ganoderma lucidum* (Fot. 1), *Inonotus obliquus* (Fot. 2), *Junghuhnia collabens*, *Meruliopsis taxicola*, *Mycoacia fuscoatra* (Fot. 3), *Mycoacia gilvesscens*, *Phlebia centryfuga*, *Sporophagomyces chrysostomus* (Fot. 1), *Stereum ostrea*,
- 18 gatunków typowych dla starych lasów: *Ceriporia purpurea*, *Ceriporiopsis gilvesscens*, *Cystostereum murrayi*, *Dendrothele wojewoda*, *Ganoderma carnosum*, *Ganoderma lucidum*, *Inonotus obliquus*, *Ischnoderma benzoinum* (Fot. 4), *Ischnoderma resinsum*, *Junghuhnia collabens*, *Lentinellus ursinus*,
- 16 gatunków rzadkich w skali Polski: *Ceriporia purpurea*, *Ceriporiopsis gilvesscens*, *Cystostereum murrayi*, *Daedaleopsis tricolor*, *Dendrothele wojewoda*, *Ganoderma carnosum*, *Ganoderma lucidum*, *Junghuhnia collabens*, *Lentinellus ursinus*, *Mycoacia fuscoatra*, *Mycoacia gilvesscens*, *Phlebia centryfuga*, *Rigidoporus crocatus*, *Sporophagomyces chrysostomus*, *Stereum ostrea*, *Trametes pubescens*,
- 20 gatunków rzadkich w skali regionu: *Artomyces pyxidatus*, *Auricularia mesenterica*, *Ceriporia purpurea*, *Ceriporiopsis gilvesscens*, *Cystostereum murrayi*, *Daedaleopsis tricolor*, *Dendrothele wojewoda*, *Ganoderma carnosum*, *Ganoderma lucidum*, *Gyromitra gigas*, *Inonotus obliquus*, *Junghuhnia collabens*, *Meruliopsis taxicola*, *Mycoacia fuscoatra*, *Mycoacia gilvesscens*, *Phlebia centryfuga*, *Phleogena fagina*, *Sporophagomyces chrysostomus*, *Stereum ostrea*, *Trametes pubescens*,
- 26 gatunków zagrożonych, wymienianych na czerwonych listach: *Artomyces pyxidatus* (V), *Auricularia mesenterica* (R), *Ceriporia purpurea* (E), *Ceriporiopsis gilvesscens* (E), *Daedaleopsis tricolor* (R), *Ganoderma carnosum* (V), *Ganoderma lucidum* (R), *Gyromitra gigas* (V), *Hymenochaete cruenta* (V), *Inonotus obliquus* (R), *Ischnoderma benzoinum* (V), *Ischnoderma resinsum* (V), *Junghuhnia collabens* (E), *Lentinus ursinus* (V), *Meruliopsis taxicola* (R), *Mycena renati* (V), *Mycoacia fuscoatra* (E), *Mycoacia gilvesscens* (E), *Phellinus tremulae* (E), *Phlebia*

centryfuga (E), *Phleogena fagina* (E), *Pycnoporellus fulgens* (V), *Pycnoporus cinnabarinus* (R), *Rigidoporus crocatus* (E), *Stereum ostrea* (E), *Trametes pubescens* (R).

Grzyby cenne należały do dwóch grup ekologicznych, były to grzyby nadrewnowe (saprotroficzne) – 27 gat.: *Artomyces pyxidatus*, *Auricularia mesenterica*, *Ceriporia purpurea*, *Ceriporiopsis gilvoscens*, *Cystostereum murrayi*, *Daedaleopsis tricolor*, *Ganoderma carnosum*, *Ganoderma lucidum*, *Gyromitra gigas*, *Hymenochaete cruenta*, *Inonotus obliquus*, *Ischnoderma benzoinum*, *Ischnoderma resinosum*, *Junghuhnia collabens*, *Lentinus ursinus*, *Meruliopsis taxicola*, *Mycena renati*, *Mycoacia fuscoatra*, *Mycoacia gilvoscens*, *Phellinus tremulae*, *Phlebia centryfuga*, *Phleogena fagina*, *Pycnoporellus fulgens*, *Pycnoporus cinnabarinus*, *Rigidoporus crocatus*, *Stereum ostrea*, *Trametes pubescens* i 2 gatunki grzybów pasożytniczych – *Phellinus tremulae* (pasożyt drzew), *Sporophagomyces chrysostomus* (pasożyt grzyba – *Ganoderma lucidum*).

Podczas prac terenowych w 2026 r. spośród 30 gatunków grzybów wytypowanych do monitoringu potwierdzono 17 gatunków stwierdzonych we wcześniejszych opracowaniach poświęconych grzybom wielkoowocnikowym opisywanego terenu (Gierczyk i in. 2016, 2018).

Łączna liczba taksonów znanych z badanego terenu wynosi 543 gatunki (531 gat. – Gierczyk i in. 2016, 2018; 12 gatunków stwierdzono podczas monitoringu w 2026 r.). Liczba ta plasuje ten Park, pod względem stopnia zbadania przed licznymi parkami krajobrazowymi zlokalizowanymi na południu Polski, a zaraz po Magurskim Parku Narodowym, gdzie stopień zbadania jest znacznie lepszy ze względu na intensywne prace terenowe prof. Władysława Wojewody (1999) i dwuletnie obserwacje terenowe Autora w latach 2013-2014 (Chachuła 2014). Analizowany Obszar posiada zatem ogromny potencjał pod względem mykobioty. Duże obszary przypominające lasy o charakterze naturalnym, szczególnie te usytuowane w dolinach potoków, jak również duża ilość martwego drewna sprawiają, że jest to obszar o wyjątkowych walorach przyrodniczych. Dlatego można pokusić się o stwierdzenie, że po dalszych całorocznych obserwacjach liczba znanych gatunków z terenu Pogórza Przemyskiego mogła by wzrosnąć i dorównać liczbie znanych gatunków grzybów z Magurskiego PN. Liczbę gatunków grzybów znanych z wybranych obszarów chronionych zlokalizowanych na południu i w południowo-wschodniej części Polski zawiera tabela nr 2. Na mapie nr 2 naniesiono lokalizacje stanowisk gatunków grzybów cennych stwierdzonych podczas prac terenowych w 2026 r.

Tabela 1. Lista stwierdzonych gatunków. Znaczenie symboli: *CL-P* – czerwona lista grzybów wielkoowocnikowych Polski, *RR* – gatunek o małej liczbie stanowisk w Polsce, *Ochr.* – takson objęty ochroną gatunkową w Polsce, *NN* – gatunek grzyba nie notowany wcześniej na tym terenie, *1* – rezerwat przyrody „Na Opalonym”, *2* – rezerwat przyrody „Turnica”, *3* – rezerwat przyrody „Reberce”, *4* – gatunki charakterystyczne dla starolasów, *5* – gatunki rzadkie lokalnie, *6* – liczba stanowisk, *OC* – ochrona częściowa.

Lp	Gatunek	CL-P	Ochr.	NN	1	2	3	4	5	6
1	<i>Artomyces pyxidatus</i>	V	-	-	+	-	-	-	+	1
2	<i>Auricularia mesenterica</i>	R	-	+	-	-	-	-	+	1
3	<i>Ceriporia purpurea</i>	E	-	-	-	-	-	+	+	1
4	<i>Ceriporiopsis gilvescens</i>	E	-	-	-	-	-	+	+	1
5	<i>Cystostereum murrayi</i>	RR	-	+	+	-	-	+	+	2
6	<i>Daedaleopsis tricolor</i>	R	-	-	-	-	-	-	+	3
7	<i>Dendrothele wojewodae</i>	RR	-	-	-	-	-	+	+	2
8	<i>Ganoderma carnosum</i>	V	-	+	+	-	-	+	+	3
9	<i>Ganoderma lucidum</i>	R	OC	+	-	-	-	+	+	2
10	<i>Gyromitra gigas</i>	V	-	-	-	-	-	-	+	1
11	<i>Hymenochaete cruenta</i>	V	-	-	-	-	-	-	-	2
12	<i>Inonotus obliquus</i>	R	OC	+	+	-	-	+	+	3
13	<i>Ischnoderma benzoinum</i>	V	-	-	+	-	+	+	-	17
14	<i>Ischnoderma resinosum</i>	V	-	-	+	-	-	+	-	6
15	<i>Junghuhnia collabens</i>	E	-	+	+	-	-	+	+	2
16	<i>Lentinus ursinus</i>	V	-	-	-	+	+	+	-	5
17	<i>Meruliopsis taxicola</i>	R	-	+	-	-	-	-	+	2
18	<i>Mycena renati</i>	V	-	-	+	+	-	-	-	7
19	<i>Mycoacia fuscoatra</i>	E	-	+	+	-	-	+	+	1
20	<i>Mycoacia gilvescens</i>	E	-	+	-	-	-	+	+	2
21	<i>Phellinus tremulae</i>	E	-	-	-	-	-	+	-	9
22	<i>Phlebia centrifuga</i>	E	-	+	-	-	-	+	+	3
23	<i>Phleogena faginea</i>	E	-	-	-	-	-	+	+	2
24	<i>Pycnoporellus fulgens</i>	V	-	-	+	-	+	+	-	14
25	<i>Pycnoporus cinnabarinus</i>	R	-	-	-	-	-	-	-	2
26	<i>Rigidoporus crocatus</i>	E	-	-	+	+	-	+	-	16
27	<i>Sporophagomyces chrysostomus</i>	RR	-	+	-	-	-	-	+	1
28	<i>Stereum ostrea</i>	E	-	+	-	+	-	-	+	1
29	<i>Trametes pubescens</i>	R	-	-	-	-	-	-	+	2
SUMA		29	2	12	11	4	3	18	20	114

Tabela 2. Stan wiedzy na temat grzybów wielkoowocnikowych w wybranych parkach krajobrazowych południowej Polski. Znaczenie symboli: PK – Park Krajobrazowy, npbl. – dane niepublikowane, 1 – liczba gatunków, 2 – liczba gatunków objętych ochroną, 3 – liczba gatunków „cennych”, 4 – powierzchnia.

Obszar	Autor	Liczba gatunków
Bieszczadzki Park Narodowy	Gierczyk i in. (2019)	1377
Pieniński Park Narodowy	Chachuła (npbl.)	1100
Babiogórski Park Narodowy	Chachuła i in. (2020)	1042
Ojcowski Park Narodowy	Chachuła i in. (2025)	873
Magurski Park Narodowy	Chachuła (2014)	676
Pogórze Przemyskie	Prezentowana praca	543
Tenczyński Park Krajobrazowy	Chachuła (2023)	346
PK Pasma Brzanki	Chachuła (npbl.)	260
Ciężkowicko-Rożnowski PK	Chachuła (npbl.)	259
Wiśnicko-Lipnicki PK	Chachuła (npbl.)	187
Rudniański PK	Chachuła (npbl.)	168
Dłubniański PK	Chachuła (2018)	153
Rezerwat przyrody „Cisy w Serednicy”	Bodziarczyk, Chachuła (2008)	137

Fot. 1. Owocniki *Ganoderma lucidum* i *Sporophagomyces chrysostomus* na pniu bukowym. Rejon Doliny Niemieckiej (Fot. P. Chachuła)

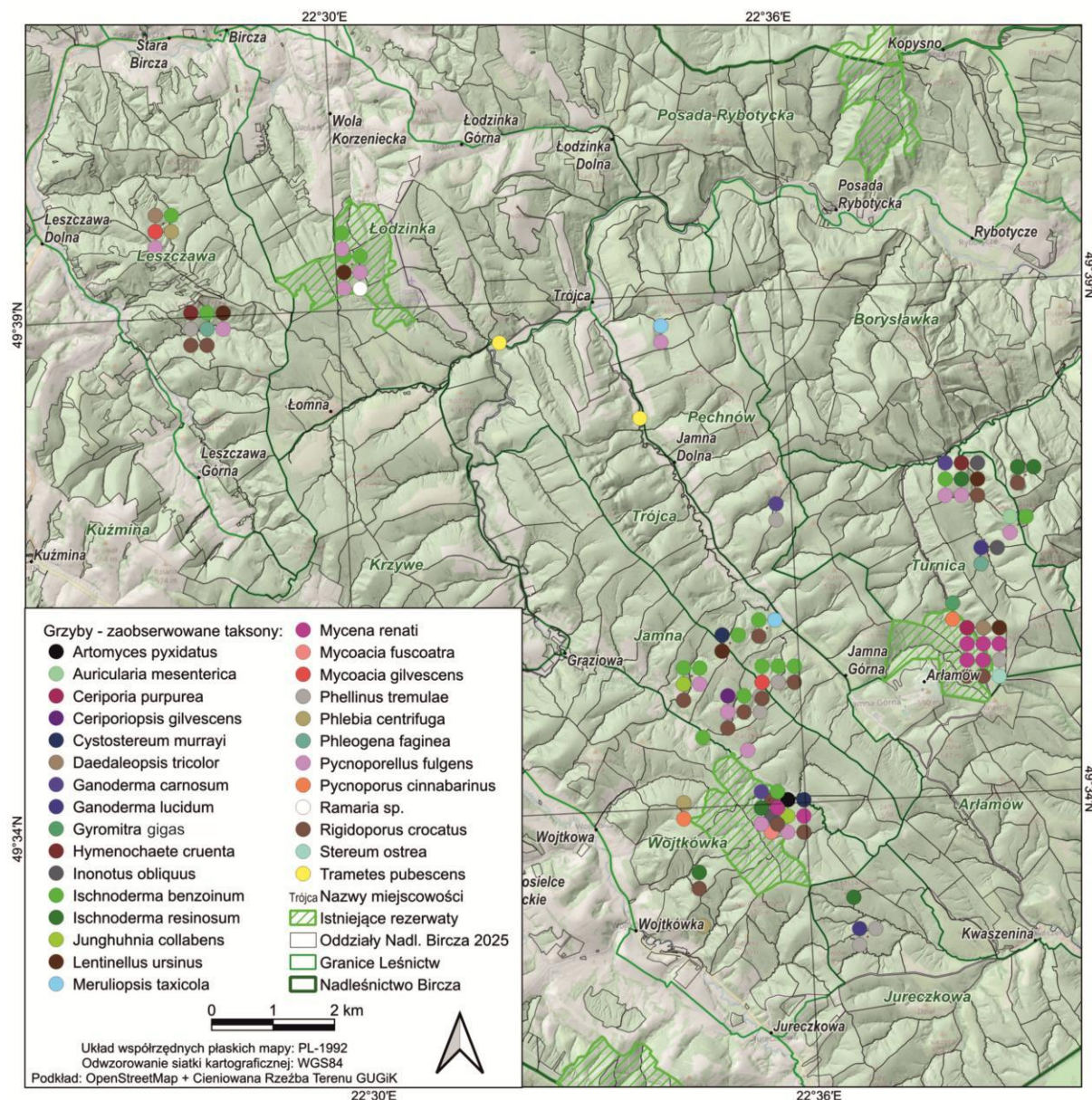
Fot. 2. Owocnik (teleomorfa) *Inonotus obliquus* na kłodzie bukowej (Fot. P. Chachuła)

Fot. 3. Owocnik *Mycoacia fuscoatra* na kłodzie bukowej (Fot. P. Chachuła)

Fot. 4. Owocniki *Ischnoderma benzoinum* na złomie jodłowym w sąsiedztwie rezerwatu przyrody „Na Opalonym”; stanowią siedlisko rzadkich owadów: *Mycetoma suturale* i *Derodontus macularis*. (Fot. P. Chachuła)

Ryc. 1. Lokalizacje najważniejszych gatunków grzybów stwierdzonych podczas prac terenowych w 2026 r. (Opr. W. Krawczyk)

Literatura

- Bodziarczyk J., Chachuła P. 2008. Charakterystyka przyrodnicza rezerwatu "Cisy w Serednicy" w Górach Słonnych (Bieszczady Zachodnie). *Roczniki Bieszczadzkie* 16: 179–190.
- Chachuła P. 2014. Grzyby wielkoowocnikowe Magurskiego Parku Narodowego. Plan Ochrony Magurskiego Parku Narodowego. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków.
- Chachuła P. 2018. Grzyby wielkoowocnikowe Dłubniańskiego Parku Krajobrazowego – wstępne wyniki badań. *Przegląd Przyrodniczy*, XXIX, 2: 58–71.

Chachuła P. 2023. Grzyby wielkoowocnikowe Tenczyńskiego Parku Krajobrazowego. *Przegląd Przyrodniczy*, XXXIV, 2: 3-22.

Chachuła P., Szafraniec S., Melke A., Ruta R. 2020. Grzyby wielkoowocnikowe (macromycetes) stwierdzone w 2018 roku na terenie Babiogórskiego Parku Narodowego. *Przegląd Przyrodniczy*, XXX, 3: 3-26.

Chachuła P., Kozak M., Mleczka P., Kwec P. 2025. Zróżnicowanie gatunkowe grzybów makroskopijnych w zbiorowiskach leśnych Ojcowskiego Parku Narodowego w 2024 roku. *Prądnik. Prace i Materiały Muzeum im. Prof. Władysława Szafera*, 35: 51–82

Gierczyk B., Szczepkowski A., Kujawa A. 2016. Grzyby. Grzyby rezerwatu przyrody „Reliktowa Puszcza Karpacka” - badania wstępne. *Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze*, 145-191

Gierczyk B., Szczepkowski A., Kujawa A., Chachuła P. 2018. Grzyby projektowanego Turnickiego Parku Narodowego i jego otuliny – wstępne wyniki badań. *Projektowany Turnicki Park Narodowy. Stan walorów przyrodniczych – 35 lat od pierwszego projektu Parku Narodowego na Pogórzu Karpackim. Nowosiółki Dydyńskie. Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze*, s. 176–227

Gierczyk B., Kujawa A., Szczepkowski A., Ślusarczyk T., Pachlewski T., Chachuła P. 2019. Macrofungi of the Bieszczady Mountains. *Acta Mycol.* 54(2):1124. <https://doi.org/10.5586/am.1124>.

Wojewoda W. 1999. Wstępna charakterystyka grzybów wielkowocnikowych Magurskiego Parku Narodowego. *Chroń. Przyr. Ojcz.* 55(1): 35–55.